NAM THỨ MƯỜI HAI — SỐ 245 — MỖI SỐ 5 XU — NGÀY THỨ HAI 19 MAI 1924

DEPOT LEGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres intéressant la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN VINH
Rédacteur en chef : PHAN-KHÔI-LỘC
Administrateur général : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Các hạng	6$00	3$00	1$50	0$60
Các công-sở	»	5.00	3.00	1.00
Sáu tháng	3.00	1.50	0.75	0.30
Ba tháng	1.50	0.75	0.40	0.15
Một tháng	0.50	0.25	0.15	0.05

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Các hạng	8$00	4$50	2$50	0$80
Các công-sở	»	6.00	3.00	1.00
Sáu tháng	3.00	1.50	0.75	0.30
Ba tháng	1.50	0.75	0.40	0.15
Một tháng	0.50	0.25	0.15	0.05

* Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0$068 de largeur

Une seule insertion	0$10 la ligne
Par contrat annuel	
Par semaine et par insertion	0$15 la ligne
Réclame dans la 3e page	2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales	1$50 la ligne

On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tính-chất dân-tộc Việt-Nam mình

(Cái hay cùng cái dở)

Trong binh-thư cổ có câu rằng: Biết người biết mình, trăm trận không thua. Câu ấy tuy nói về cách dùng binh, nhưng có lẽ chẳng những là dùng binh mới phải biết người biết mình, phàm người ta ở đời, lập thân xử sự, hưng công kiến nghiệp, nhỏ từ cá-nhân, lớn đến một nước, hễ đã có nói tới tiếng « cái người », « cái mình », « của người », « của mình », có cái giới-hạn người với mình đối lấy nhau, có cái đường lối người với mình giao-thông nhau, có cái tình điện người với mình tiếp-hiệp nhau, có cái quyền lợi người với mình xung-đột nhau, nghĩa là ở đời không phải chỉ có một mình mình, thì mình đối với người phải biết người thế nào mà mình thế nào, cái gì mình hơn người, cái gì mình kém người; nước mình đối với nước khác, dân-tộc khác cũng vậy, cũng phải biết dân-tộc người ta thế nào, dân-tộc mình thế nào, dân-tộc người ta có những cái gì là cái sở trường hơn dân-tộc mình, dân-tộc mình có những cái gì là cái sở-đoản kém dân-tộc người-ta, mới biết thâu nhặt cái ưu-điểm của người, bổ-cứu cái khuyết-điểm của mình, cái hay của mình thì mình phát dương ra cho kỳ hết, cái dở của mình thì mình sửa đổi đi cho rõ triệt, mới có thể thoát ra khỏi cái vòng liệt bại mà chen vai thích cánh được cùng người. Cái thuật biết người biết mình quả là cái thuật sinh-tồn rất thiết yếu cho mọi người và cả cho các dân-tộc ở đời nay vậy.

Người Pháp có cái tính-chất của dân-tộc Pháp; người Nhật có cái tính-chất của dân-tộc Nhật; người nước nào cũng có cái tính-chất của dân-tộc nước ấy; mình là người Việt-Nam, mình cũng có cái dân-tộc Việt-Nam mình đây, chắc là không « hòa » với dân-tộc khác được, mà cũng chẳng có lẽ tiêu-duyệt ngay được. Cái dân-tộc mình do sinh-tụ trưởng thành ở trên một miếng đất thiên-thời cũng tốt, địa-lợi cũng hậu, non sông cũng thanh tú, vật sản cũng phong nhiêu, trong non ba mươi vạn ki-lô-mét vuông, bắc từ Cao, Lạng, nam đến Hà-tiên, đông giáp Thái-bình-dương, tây tiếp Xiêm-la Diễn-điện là cái miếng đất Việt-Nam này hơn bốn ngàn năm rồi; hơn bốn ngàn năm trời cũng đã có nhiều đoạn lịch-sử cũng sung-sướng vẻ-vang đủ chứng minh được là một dân-tộc có đạo-đức, có luân-lý, có khí-tiết, có phẩm-hạnh, có tài năng, có thanh danh văn-vật; ấy chính cái dân-tộc mình đó là cái dân-tộc đã có quốc-gia, có triều miếu, có nông-nghiệp ngư-nghiệp từ đời Hồng-Lạc là đương vào cái thời-đại phần nhiều các dân-tộc khác còn đương ăn lông uống máu dúc núi chui hang; lại chính dân-tộc mình đó đã bao phen ra cái thủ đoạn anh-hùng, không kiêng-sợ gì kẻ tham bạo dù đất rộng nước to, người nhiều sức mạnh hơn mình mà đuổi được Hán, đánh được Ngô, nạt được Tống, vỡ mặt quân Nguyên ở sông Hàm-tử, bêu đầu tướng Minh ở núi Mã-an, gây dựng nên cái cơ-đồ sơn hà Nam-đế; rồi dần dần thu được Chiêm-thành, gồm được Chân-lạp, mà mở mang bờ cõi, thành một dân-tộc lớn ở trên đại-lục Á-châu một nhà chép sách ở nước Tàu có tựa trên một quyển sách chép về việc nước Nam rằng: Người nước Nam thông minh mà ham học, trong nước nho-giáo thịnh hành lắm, trong khoảng hơn ngàn năm, những người trung hiếu tiết nghĩa, văn-học chính sự không kém gì người Tàu ta. Mấy câu khen ngợi ấy chẳng là nhằm vào cái dân-tộc mình đó dư ? Gần đây các nhà du-lịch người Âu-châu có nhiều nhà đã quan sát kỹ-lưỡng về nước Nam, làm ra sách vở, cũng có nói: Người Việt-Nam có tính cần kiệm, nhẫn-nại, hám hát-chước, khéo mó-phỏng, lành mắt lẹ tay, làm gì cũng được mà lại có tính phục tùng thuần cẩn, ít bung-ác ngỗ-ngược. Điều phê bình ấy chẳng cũng là chỉ vào dân-tộc mình đó dư ? Một quyển « Cổ Việt-Nam » của quan Pasquier, mười mấy bài diễn-thuyết nói về chính-sách nước Pháp ở đất Việt-Nam của quan Sarraut là những câu nói của bậc đại chính-trị, đại văn học thời nay đều công nhận dân-tộc Việt-Nam là một dân-tộc đã có cái văn-hóa tốt đẹp cả; ngay quan Toàn-quyền Merlin vừa rồi tuyên-bố chính-kiến tại hội « Khai-trí » cũng đại-thể đặc thư đến cái văn-minh cũ rất tinh-túy của người Việt-Nam, chẳng cũng là chỉ vào dân-tộc mình đó dư ?

Phàm đã gọi là một dân-tộc thì đều có một cái tính-chất dân-tộc riêng đặc-biệt với dân-tộc khác. Các nhà học về các dân-tộc đủ đời với mọi giống mán, mường, mọi đen, mọi đỏ ở dâu châu Phi, châu Mỹ, châu Úc nào, miễn là đã tiệm có bộ lạc, có đoàn-thể, có cư tụ cũng nhau rồi thì dụng công nghiên-cứu mà xét ra được cái đầu tính đặc-biệt của từng giống người một. Một cái dân-tộc như dân-tộc mình đó thật là một dân-tộc tối cổ mà cũng không phải là một dân-tộc bé nhỏ gì, còn có cái giá-trị đáng nghiên cứu biết bao-nhiêu! Ôi! Một cái dân tộc cổ mà lớn được như thế thì tất cũng có cái ưu-điểm đặc-biệt với dân-tộc người ta; song, một cái dân-tộc cổ như thế mà đến bây giờ lại tiến hóa kém người, một cái dân-tộc lớn như thế mà đến bây giờ lại hèn yếu kém người thì cái khuyết-điểm không bằng người tất cũng không ít. Dưới đây sẽ xin lần lượt kể hết những cái gì hay, cái gì dở trong tính chất dân-tộc Việt-Nam mình để chất-chính cùng các nhà hữu tâm đến quốc-gia chủng-tộc.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 16 đến 18 Mai 1924

Nước Pháp và nước Anh

Quan Poincaré có viết thư cho quan Mac Donald nói rằng ngài không đến hội-nghị với quan Mac-Donald được, rất lấy làm tiếc, rồi ngài có nhắc lại mọi việc của hai nước điều-đình với nhau.

Hoa-kỳ với việc di-dân

Quan tổng-tinh Coolidge phản-đối, song thứ-dân nghị-viện cũng bỏ rất nhiều phiếu quyết định đến ngày 1er juillet này sẽ thi-hành bản luật về việc nam-chế số người Nhật đi-cư ở Hoa-kỳ.

Một quả bom ở Bắc-kinh

Một quả bom nổ ở đình quan thượng bộ ngoại-giao, ba người cầy-tớ bị trọng thương.

Nước Ý và nước Tchécoslovaquie

Quan Mussolini và quan Benès Âu-châu một nhà chép sách ở nước Tàu có tựa trên một quyển sách chép về việc nước Nam rằng: Người nước Nam thông minh mà ham học, trong nước nho-giáo thịnh hành lắm, trong khoảng hơn ngàn năm, những người trung hiếu tiết nghĩa, văn-học chính sự không kém gì người Tàu ta. Mấy câu khen ngợi ấy chẳng là nhằm vào cái dân-tộc mình đó dư ? Gần đây các nhà du-lịch người Âu-châu có nhiều nhà đã quan sát kỹ-lưỡng về nước Nam, làm ra sách vở, cũng có nói: Người Việt-Nam có tính cần kiệm, nhẫn-nại, hám hát-chước, khéo mó-phỏng, lành mắt lẹ tay, làm gì cũng được mà lại có tính phục tùng thuần cẩn, ít bung-ác ngỗ-ngược. Điều phê bình ấy chẳng cũng là chỉ vào dân-tộc mình đó dư ? Một quyển « Cổ Việt-Nam » của quan Pasquier, mười mấy bài diễn-thuyết nói về chính-sách nước Pháp ở đất Việt-Nam của quan Sarraut là những câu nói của bậc đại chính-trị, đại văn học thời nay đều công nhận dân-tộc Việt-Nam là một dân-tộc đã có cái văn-hóa tốt đẹp cả; ngay quan Toàn-quyền Merlin vừa rồi tuyên-bố chính-kiến tại hội « Khai-trí » cũng đại-thể đặc thư đến cái văn-minh cũ rất tinh-túy của người Việt-Nam, chẳng cũng là chỉ vào dân-tộc mình đó dư ?

Phàm đã gọi là một dân-tộc thì đều có một cái tính-chất dân-tộc riêng đặc-biệt với dân-tộc khác. Các nhà học về các dân-tộc đủ đời với mọi giống mán, mường, mọi đen, mọi đỏ ở dâu châu Phi, châu Mỹ, châu Úc nào, miễn là đã tiệm có bộ lạc, có đoàn-thể, có cư tụ cũng nhau rồi thì dụng công nghiên-cứu mà xét ra được cái đầu tính đặc-biệt của từng giống người một. Một cái dân-tộc như dân-tộc mình đó thật là một dân-tộc tối cổ mà cũng không phải là một dân-tộc bé nhỏ gì, còn có cái giá-trị đáng nghiên cứu biết bao-nhiêu! Ôi! Một cái dân tộc cổ mà lớn được như thế thì tất cũng có cái ưu-điểm đặc-biệt với dân-tộc người ta; song, một cái dân-tộc cổ như thế mà đến bây giờ lại tiến hóa kém người, một cái dân-tộc lớn như thế mà đến bây giờ lại hèn yếu kém người thì cái khuyết-điểm không bằng người tất cũng không ít. Dưới đây sẽ xin lần lượt kể hết những cái gì hay, cái gì dở trong tính chất dân-tộc Việt-Nam mình để chất-chính cùng các nhà hữu tâm đến quốc-gia chủng-tộc.

T.

Việc chính-trị ở nước Pháp

Có người hỏi MM Herriot Painlevé và Blum về cái chương-trình chính-sách của thứ-dân nghị-viện mới, thì các ngài có nói cái chương trình ấy là một cái chương-trình tiệt quốc dân-huệ. Thứ-dân nghị-viện cốt trù tính cho sổ chi tiêu được thăng-bằng, vì ăn thức dùng đỡ đắt đỏ và cho giá tiền franc khỏi hạ xuống.

Ông Herriot, hiện nay ở Hyères có nói: chẳng bao lâu có thể thu xếp cho cuộc ngoại-giao khỏi gặng mà các ấc là đại đa số trong nghị-viện sẽ bênh vực quyền lợi của nước Pháp vậy.

Nước Pháp với nước Ethiopie

Thân Paris hoan-nghênh vua Tsaï-mới ra khỏi nước Ethiopie lần này là lần đầu.

Hoa-kỳ với việc di-dân

Nguyên-lão nghị-viện ưng chuẩn bản luật về việc di-dân. Thứ-dân bỏ phiếu quyết nghị đến ngày 1er juillet sẽ thi-hành bản luật ấy.

Nước Đức với nước Nga

Chánh-phủ Đức có tiếp được một bức thư của chánh-phủ Nga yêu cầu chánh-phủ Đức phải công nhận cho phái-bộ thương-mại Nga được hưởng cái quyền lãnh-sự tại Berlin được bằng không có các quan lãnh-sự Nga bổ-nhiệm ở các nước Đức hiện ở nước Nga được hưởng cái quyền ấy nữa.

Các quan nước Đức có bắt một người Đức về đảng Cộng-sản là người Nga-nhập-tịch-nước-Đức làm việc với Xô-viết mới rồi. Các viên chức trong phái-bộ nước Nga lại muốn làm ngoài trở không cao bắt người ấy.

Cannes, ngày 16 Mai 1924

Về cuộc bầu cử nghị viện nước Pháp

Tin Paris. — Tòa nội-các quyết nghị đến ngày 4 Juin thì tử chức.

Trong cuộc bầu cử mới rồi, về đảng quan Poincaré được 229 người trúng cử, về đảng phản đối được 342.

Ông Lloyd Geo ge với nước Pháp

Tin Londres. — Ông Lloyd George đã thuyết mới đây có nói đến cuộc bầu cử nước Pháp. Ông có nói: Đó là một cuộc đắc thắng cho cái tư-tưởng tự do. Tôi có tấc rằng việc ấy sẽ có lợi cho cuộc hòa bình thế-giới.

NHÂN ĐÀM

Trí khôn của nhà thuốc xái

Một hôm X. đến chơi với bạn tên là Z. Bạn đang xoay trần, ra công nạo lọ gỗ lấy xái. X. thấy vậy tỏ chế là đê-tiện, bẩn-thỉu, nào là xe nắng mưa, nào là ăn than hút lửa. Z. giận lắm, suốt không nói lại ngay, chỉ cười khan.

Một lúc X. bỗi rằng có chuyện gì nói chơi, bác hát, tôi ngồi không buồn lắm.

— Cổ tích ?

Cổ tích càng hay.

Z. làn giọng khẽ khà kể rằng: Ngày xưa, dưới Ngọc-hoàng sai sứ-thần xuống trần-gian xem có cái gì ngon nhất thì về tâu cho ngài rõ. Viên sứ-thần nếm qua cả mà chẳng có cái gì ngon, kể đến nhà-phiến thì quắng đầu, bịt mũi. xua tay, không kịp từ giã trần-gian, đăng vân một mạch đến thiên-cung.

X. bảo: ấy đấy, tôi đã bảo xe của họ Xái nặng mùi mà!

Z. giả nhời: Phải, tôi đã quên đây; viên sứ-thần về phục mệnh kể hết duyên do, đức Ngọc-hoàng vỗ án, chỉ vào mặt sứ-thần mà quở rằng:

« Người là đồ súc sinh, trẫm sai người xuống trần-gian nếm mùi thiên-hạ, mà có một thứ nhà-phiến là thơm, ngon nhất mà người không hút thử qua cho biết vị, lại còn chê xe nặng mùi khó ngửi, thì để người làm gì » Quở xong hạ lệnh xử trảm, quăng đầu ra sông Ngân-hà cho vịt rỉa.

Vô-tình

Mấy điều thường-thức

Cách xem nấm

Nấm là đồ gia-vị rất thơm mà lại rất ngon, ta thường dùng nấu cỗ hay nấu với các thứ ăn khác. Nấm cũng có thứ độc thứ không, như vừa rồi có một làng Thổ ở Yên-báy có nhà đi rừng tìm được mấy cây nấm đem về nấu ăn mà cả nhà có mười người ăn phải đều thiệt mạng cả. Vậy ăn biến độc giả các sau này để thử nấm biết độc hay không:

Lấy nửa củ hành lấy bóc vỏ cho trắng, đem bỏ vào dưa với nấm. Khi nấu chín xem thấy củ hành có sắc nâu hay xanh xanh thì là nấm độc; nếu củ hành vẫn trắng như thường là nấm không có chất độc, ăn được.

Cách chữa bươu đầu

Trẻ con khi ngã thường vấp phải gạch hay đất gỗ mà bươu đầu; vậy ta nên lấy cái khăn gập lại đem đắp vào nước nóng rồi ấp vào chỗ bươu đứa trẻ thì sẽ khỏi.

Cách thử mật ong

Mật ong ăn rất ngon nhưng có kẻ mánh tâm thường đem pha với các thứ khác làm mất cả vị mà có khi lại độc nữa, vậy ta theo cách này mà thử:

Ta lấy một thìa mật ong và sáu thìa rượu đem đổ cả vào một cái chai, lắc chai cho mạnh để cho hai thứ hòa lẫn với nhau, để im một lúc; nếu mật giả thì dây chai có một từng cặn dày mà trắng trắng, nếu mật thật thì không có gì cả.

Vũ-đức-Ngọc

Tự do diễn đàn

Trả lời ông Nguyễn tất-Đạt

Trong mục Tự-do diễn-đàn số báo 2134 ngày 28 avril 1924, ông Nguyễn-tất-Đạt có đàm luận về ngạch *commis* ở các tòa với ngạch *agent technique* và ngạch *secrétaire* với ngạch *dessinateur* ở tòa Công-chính. Ông Ng-tất-Đạt nói rằng ngạch *commis* và ngạch *agent technique* tuy cũng ở Cao-đẳng ra thật, nhưng một đằng học luật lệ về đường giấy má để đi làm việc các công sở, một đằng học về tính toán đo lường đất cát mà chức phận ngang nhau lại chẳng lấm lắm ru.

Tôi lấy ý ngu mà nói góp mấy lời, có bạn tai xin các độc-giả cũng miễn thứ cho.

Sự học trong trường Cao-đẳng chia ra làm mấy ban khác nhau, ai học ban nào khi ở tốt nghiệp rồi nhà nước chiếu ban học của mình mà bổ dụng. Còn sự bổ ra làm việc các công sở, ai học chuyên-môn về khoa học gì thì nhà nước bổ làm vào việc ấy, chứ có lẽ ông học *vétérinaire* lại bổ làm việc *technique*, ông học ban *tecnnique* lại làm việc *médecine*, ông học *médecine* lại làm việc *commerce*, ông học *commerce* lại làm việc *vétérinaire* thế nào được. Sự học khác nhau là thế thì ai học khoa gì khi đỗ bổ dụng làm việc về khoa học của mình, còn các phận thì ngang nhau là phải, chứ ông lại nói chức ngạch *agent technique* với ngạch *commis* ngang nhau là lắm.

Ông nói ngạch *commis* học luật lệ về đường giấy mà đi làm việc trong các công sở, thế những ông *agent technique* không làm được việc tính toán đo lường đất cát, thế những ông *agent technique* bỏ đi thay các ông tây trông nom công việc trong một tỉnh (*chef de subdivision*), những khi quan trên tư giấy má đến hỏi công việc có lẽ các ông *agent technique* biên mấy phép tính và vẽ cái thước đo đất cát để trả lời quan trên hay sao. Ý ông nghĩ thế hẳn?

Còn như ngạch *secrétaire* và *dessinateur* ông nói trước vẫn phân biệt hai ngạch khác nhau. Từ năm 1919 hai ngạch ấy hợp làm một, cho nên từ bấy giờ có thi tuyển secrétaire ra thì yết thị rằng thi *secrétaires dessinateurs* chứ *dessinateurs* có thi cử gì được. Ông nói thế thật là ông đương ngủ mê mơ màng trong giấc mộng. Ông đã không biểu ngạch *secrétaire* và *dessinateur* ở tòa Công-chính thi cử thế nào thì trước khi ông cầm bút viết mà đăng vào báo chương này thì ông nên chịu khó ra tòi phòng quản giám-đốc tòa Công-chính (*Inspection générale des t. P.*) hỏi xem chương-trình *secrétaires* và *dessinateur* thi thế nào rồi sẽ nói.

Khi trước tòa Công-chính tuyển lấy *secrétaires* hay *dessinateurs* vào làm thì chỉ thi qua xem sức có nổi được công việc sẽ dùng. Từ năm 1919 mới mở khoa thi ngạch *secrétaire* và ngạch *dessinateur* (1 đầu bài những bài hai ngạch thi cùng giống nhau cả, chỉ duy đến bài cuối cùng thì *secrétaires* làm bài Pháp-văn mà *dessinateurs* làm bài vẽ. Khi hội-đồng chấm tuyển xong thì ai đỗ về ngạch *secrétaire* thì quan giám-đốc tòa Công-chính cấp bằng *secrétaire*, ai đỗ về ngạch *dessinateur* thì ngài cấp bằng *dessinateur*, hiện có đăng danh sách các ông đỗ vào công-báo. Mà ông Ng-tất-Đạt dám nói rằng khi trước không có thi, hoặc nếu có thi thì thi hai ngạch hợp làm một gọi là *secrétaires dessinateurs* thì chỉ có *secrétaires* thì chứ *dessinateurs* thì thế nào được, bởi vì *secrétaire* dùng về việc chữ. Thế ông không xem kỳ thi năm 1919 và kỳ thi 1923 *dessinateur* thi với *secrétaires*, hai kỳ thi ấy ngạch *dessinateur* chẳng có ngoại trúng tuyển là gì, như thế có phải là ông nói hàm hồ, sao không nhờ cậu phương ngôn : « Biết thì thưa thốt, không biết thì. . . . . »

Ông Ng-tất-Đạt lại nói từ năm 1919 hai ngạch hợp làm một cho nên người ngoài không biết được ai là *secrétaire* ai là *dessinateur* cả. Hai ngạch công việc thì khác nhau chứ còn người thì khác nhau cái gì, thế ra con mắt tinh đời của ông trông thấy người làm về ngạch *secrétaire* có cái gì khác người làm về ngạch *dessinateur* sao ông không nói rõ ra?

Còn như công việc làm thì *dessinateurs* có ích lợi về đường nhà nước khai hóa cho dân ta, kẻ công việc *dessinateurs* làm có chức trách nhiệm hơn mà chức phận không được xứng đáng.

Như *secrétaire* thường khi xem thấy ở báo ông thi dịch là thông-phán, ông thi dịch là phán-sự, thế có phải cái chức phận của *secrétaire* thì xứng đáng không, mà như *dessinateurs* ông nay dịch là hội-họa, ông kia nói là họa đồ, cũng có ông dịch nôm na quá là ký vẽ, các ông dịch những chữ như thế thì có phải là chức phận không được xứng đáng với công việc làm không?

Ôi! cái chức phận con người ta chẳng hệ trọng trong một đời người, vậy xin các ngài dành-sĩ tìm giúp cho vài chữ để cái chức phận được xứng đáng với công việc làm.

Khi các ngài tìm giúp cho được chữ xứng đáng với cái chức phận rồi sẽ xin chánh-phủ chuẩn y và in vào công báo cho để sau này không thay đổi nữa thì được đội ơn chánh-phủ và cảm ơn các ngài.

Thanh-an, Trương-ngọc-Minh

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tử-Quyền nữ-sĩ

MMCCCXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là đây có phải không?
Cửa Khổng tôn-nghiêm nền quốc-túy
Thềm Nhan rực-rỡ nếp nho-phong.
Noi nền giáo-hóa ba triều cũ,
Dựng cột cương-thường một nước [chung.
Trải mấy gió mưa Âu Á Mỹ,
Cung tường đứng vững với non sông

Đặng-vũ-Tiềm
Học-trò trường Pháp-Việt, Bắc-ninh

MMCCCXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Thánh sân Hiền mấy lớp trong.
Đắp tự đợi Lê xây tự Lý,
Sâu hơn sông Nhị vững hơn Nùng.
Kia bia Tiến-sĩ chân còn chắc,
Nọ gác Khuê-văn mộng chửa long.
Hỡi khách ngựa xe qua lại đó,
Ấy nền cổ-tích bảo-tồn chung.

MMCCCXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu đây thờ Học-tổ chu-ng.
Thà Tử dù xa sân tuyết đứng.
Nhị Nùng vẫn vẳng tiếng chuông rung.
Tượng đồng Lý đúc chân còn vững.
Bia đá Lê đề mất vẫn trông.
Trải mấy xuân thu còn dấu cũ.
Cương-thường giữ mãi nếp nho- [phong.

Lê-xuân-Phương
Làng Phương-trung, Hà-đông

MMCCCXCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ còn đây đạo vẫn sùng.
Ngọn lửa Hàn Tần dòng Nhị tưới,
Nền hương Nam Việt nối Nùng phong
Mở đường lễ giáo trời Đông-Á,
Buộc mối di-luân họ Lạc-Hồng.
Khai thác dài ghi công đức tổ.
Da vàng con cháu phụng thờ chung.

Lê-đình-Toại
27, *Rue Phúc-am, Ninh-bình*

MMCCCXCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cảnh cũ y nguyên khoảng Nhị Nùng.
Trấn-vũ cung âm hơi mỡ gỗ,
Văn-xương miếu vẳng tiếng chuông [đồng,
Biết bao cối hạnh hoa đua nở,
Trải mấy xuân thu đạo chẳng cùng,
Tự Lý, Trần, Lê cơ-chỉ ấy,
Mảnh gương sư-biểu vẫn còn trong.

Hi-lý, Lê đình-Chuyên
13, Rue Tân-ninh, Phủ-lạng-thương

MMCCCXCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu danh thơm giống Lạc Hồng
Đàn Hiệnh uy-nghi nơi phố Giám,
Cung tường rực rỡ chốn thành Rồng
Bia xanh khoa giáp màu rêu điểm,
Gác tía khuê-văn bóng nguyệt lồng.
Mưa gió xiết bao phong cảnh đó,
Treo gương luân-lý để soi chung.

MMCCCXCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu nền xưa đạo vẫn sùng.
Gác Lý gương in trên bến Nhị.
Bia Lê dấu tạc trước non Nùng.
Cung tường gió lộng quanh ba mặt,
Miếu vũ hương xông khắp một vùng.
Trải mấy triều nay bao thế kỷ,
Vẫn nền văn miếu nước thờ chung.

Đan-đình-Mậu
23, Rue des Tasses, Hanoi

MMCCCXCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu tu triều Lý khởi công.
Dựng cột cương-thường trong đất Bắc
Mở đường đạo đức khắp trời Đông.
Vài hàng bia đá tên Hiền-triết,
Mấy nhận cung tường dấu Lạc Hồng
Kim cổ bao phen mưa gió trải,
Miếu đài bền vững với non sông.

MMCD

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Không ngày nay dẫu nối dòng.
Triều Lý điểm tô gương giáo hóa,
Nhà Nam rạng vẻ ánh văn-phong.
Tân Nùng cao đắp rừng nho rợp,
Thủ Tứ xa khơi bể học trong.
Cỗ miếu còn ghi nơi thắng địa,
Tôn sùng ai chẳng một lòng chung.

Đan-thái-Thường
23, Rue des Tasses, Hanoi

MMCDI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ uy-nghi biết mấy trùng.
Cửa thánh thênh thênh nền giáo dục
Làn khuê vẳng vặc dấu nho-phong.
Bia Lê chữ tạc màu khôn nhạt,
Gác Lý gương treo bóng vẫn trong.
Những khách thư-hương qua tới đó,
Dừng chân đứng lại để mà trông.

MMCDII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cỏ miếu ai xây khéo lạ lùng,
Hiền triết thánh kinh lừng cõi Bắc
Nhân cơ nghĩa chí rực trời Đông.
Anh thanh hách trác lưu muôn kỷ,
Quốc-tử nghiêm-trang dốc một lòng.
Một gác khuê-văn ghi tích đẫy,
Làm gương kim cổ để soi chung.

Lê-khắc-Minh
Làng Thịnh-hào, Hà-đông

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 30 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ ba, 20 Mai 1924
S. Bernardin

Âm-lịch

17 tháng tư, năm Giáp-tí

Ngày Kỷ-hợi
Hành Mộc. Sao Vĩ. Trực Phá
KỴ : Phá khoán, Giá-thú.
NGHI : Tế-tự, Mộc-dục, Phá-ốc, Hoại viên. Thổ khẩu

Giá bạc. Kể từ ngày 18 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 00 và 9 f. 10 kể từ ngày 19 này.

Quan Toàn-quyền tại Nhật-bản. — Từ ngày 10 Mai đến giờ, quan Toàn-quyền vẫn đi thăm các nơi và Phái-bộ kinh-tế vẫn thường thuyết với c in giới và công thương giới Nhật-bản. Quan T ượng-thư ngoại-giao Nhật-bản có mở tiệc mừng quan Toàn-quyền và các quan đi với ngài. Hội Ái-hữu Đông-pháp, Hãu-tước Maeda là quan thủ-tướng Nhật cùng phòng Thương-mại Tokyo cũng làm tiệc mừng ngài. Quan Toàn-quyền cũng có đãi tiệc lại các quan chức và các thân thương bên Nhật. Sau mấy bữa tiệc đó tôi có mấy bài diễn-văn tỏ tình thân ái của hai nước.

Quan Ngoại giao b o thượng-thư có nhắc lại rằng c in ối Đin -chiến, ngài đang ở Paris, ngài có được cùng ta trởng cái khoái lạc trong cuộc Toàn thắng. Ngài cám ơn ết ấy người P áp và Đông-pháp về tấm lòng t ân-ái đối với Nhật-bản, sau kai xảy ra cái nạn địa cấu mới rồi. Ngài mong rằng cái dịp quan Toàn-quyền qua N ật-bản phen này sẽ k iến c o nền kinh-tế của N ật với Đông-pháp được chắn hưng lên và tình thân-ái của Pháp Nhật lại được thêm bền chặt.

Quan Toàn-quyền cám ơn các quan đại-thần và các nhà thân thương đã khoản đãi ngài một cách thân-ái. Ngài nhắc lại cái tinh hòa-hợp của người Nhật với người Pháp và đoan-quyết rằng phàm vấn-đề kinh-tế can thiệp đến hai nước thì ngài sẽ lấy tình thân ái mà xử-trí để cho nền kinh-tế của Nhật-bản, Đông-dương và Đại-pháp đều được tiện lợi cả.

Trong bữa tiệc mở tại Tokyo vừa rồi, quan Thượng-thư bộ Ngoại-giao có chúc cho tình luân-ái của hai nước Pháp Nhật mỗi ngày được thêm khăng khít. Quan Toàn-quyền có ngợi khen nước Nhật-bản và dân Nhật-bản về việc tu phục lại những nơi bị nạn địa-chấn vừa rồi, nói rằng sự mục kích nhân vật bên Nhật-bản, sự khảo sát các vấn-đề thiết yếu cho dân hai nước sẽ khiến cho hai nước nêu rõ cái lợi-quyền của nhau và chắn hưng cái nền kinh-tế của hai nước lên.

Phi-trường Pelletier d'Oisy từ biệt Hà-thành. — Trung-úy Pelletier d'Oisy đã từ biệt Hà-thành ta sáng hôm qua lúc quá 6 giờ để sang Quảng-đông, có hai chiếc tàu bay của đội phi-co Đông-pháp đi tiễn một đoạn đường từ Hanoi đến Quảng-đông đi chừng 6 giờ đồng hồ và dầu xăng hết độ 600 litres.

Từ Quảng-đông phi-trường sẽ đi Thượng-hải là đoạn đường dai nhất, hết chừng 800 litres dầu xăng.

Lượt ở Nhật trở về thì trung-úy lại bay cho đến Hanoi, còn từ đây, về Pháp thì trung-úy sẽ đi tàu biển. Cái tàu bay *Jacqueline* thì có lẽ sẽ cho đội phi-co Đông-pháp không đem về Tây.

* * *

Vừa có điện-tín ở Quảng-đông gởi sang báo rằng trung-uy đã tới nơi lúc 13 giờ 15, được bằng yên vô sự, hiện máy đồ tại Taishatow, là nơi có trường máy bay ở gần nhà la-ga Quảng-đông.

Quan Thống-sứ đi nghỉ mát ở Chapa. — Quan Thống-sứ Monguillot cùng thư-ký riêng của ngài là quan cai-trị Maillard đã lên Lao-kay chuyến xe lửa đêm thứ sáu vừa rồi để lên nghỉ mát tại Chapa. Nhân tiện ngài có ý sẽ đi thăm mấy đồn quan trọng ở vùng giáp giới Trung-hoa chừng 20 tháng sau ngài mới về để đón quan Toàn-quyền Merlin đi công-cán tại Tàu và Nhật trở về.

Quan Thống - đốc Cognacq về nghỉ. — Quan *docteur* Cognacq, Thống-đốc Nam-kỳ, đến ngày 30 Mai thì xuống tàu *André-Lebon* về nghỉ. Quan Cai-trị Auguste Tholance là chánh Hội-đồng ủy-viên thành-phố Saigon (tức là xã-trưởng) được lên quyền Thống-đốc. Còn chức xã-trưởng thì sẽ giao cho quan Cai-trị Eutrope sung giám-đốc các việc chánh-trị Nam-kỳ.

Tại hội Khai-trí tiến-đức. — Hội-đồng quản-trị hội Khai-trí tiến-đức đã họp tại nhà công quán của hội chiều hôm qua hồi 5 giờ. Đến họp có:

MM. Hoàng-trọng-Phu, Marty, Ng-văn-Vinh, Phạm-Quỳnh, Lê-trung-Ngọc, Lê-văn-Phúc, Trần-trọng-Kim, Bạch-thái-Bưởi, Nguyễn-năng-Quốc, Phạm-huy-Lục, Lê-thành-Ý, Nguyễn-Thành, Bùi-đình-Tá, Vũ-ngọc-Oánh, Bary, Bùi-huy-Tín, Đỗ-Thận, Ng-văn-Luận, Ng-bá-Tiếp, Đào-văn-Sử, Chế-quang-Ân, Mai-đu-Lân, Dương-bá-Trạc.

Ông Hoàng thư-ký đọc tờ biên bản kỳ đại hội-đồng ngày 4 Mai 1924 thì Hội-đồng đều y cả.

Rồi Hội-đồng quản-trị bầu lại Hội-đồng trị-sự năm 1924 thì hội-đồng cũ lại được bầu lại, duy có hai ông mới là ông Ng-năng-Quốc được bầu làm phó hội-trưởng thay ông Từ-Đạm, và ông Bary được bầu làm trị-sự thay ông Lagrèze. Số phiếu mỗi ông được như sau này: (Số hội-viên có mặt là 23 và số hội-viên gửi phiếu bầu về là 6).

Chánh hội-trưởng :
M. Hoàng-trọng-Phu 29 phiếu

Phó hội-trưởng :
MM. Bạch-thái-Bưởi 25 —
Ng-năng-Quốc 24 —
Ng-hữu-Thu 24 —
Trần-văn-Thông 23 —

Tổng thư-ký : Phạm-Quỳnh 29 phiếu
Phó — : Lê-thành-Ý 24 —
Thủ-quĩ : Lê-v-Phúc 24 —
Phó thủ-quĩ : Ng-Thành 24 —
Trị - sự : Marty 28 —
— Ng-v-Vinh 29 —
— Trần-tr.-Kim 28 —
— Bary 25 —
— Đỗ-Thận 22 —

Chánh Hội-đồng công-quán :
M. Lê-trung-Ngọc 25 phiếu

Phó Hội-đồng công-quán :
M. Nguyễn-Thanh 20 —

Rồi ông phó thư-ký rút thăm lấy mười hai ông trong hội-đồng quản-trị phải bầu lại sang năm thì lần lượt trúng tên những ông sau này :

MM. Vũ-ngọc-Oánh, Từ-Đạm, Ng-qui-Toản, Phạm-huy-Lục, Lagrèze, Lê-trung-Ngọc, Ng-hữu-Thu, Mai-trung-Cát, Ng-năng-Quốc, Trần-văn-Thông, Đặng-đức-Cương, Hoàng-hữu-Đôn. Song MM. Vũ-ngọc-Oánh, Ng-qui-Toản và Hoàng hữu-Đôn vua mới phải bầu lại kỳ đại-hội-đồng hôm nọ thì không phải vào số bầu lại sang năm nữa, cho nên lại rút thêm ba ông nữa thì trúng MM. Marty, Ng-v-Vinh, Ng-tất-Tế.

Lời cám ơn. — Chúng tôi xin có lời trân trọng cảm-tạ các cụ, các ông, các bà đã có lòng chiếu cố gửi giấy chia buồn, cho đồ phúng viếng cũng là đi đưa đám ba đứa-cháu chúng tôi, an táng về làng Đại-từ hôm 14 tháng tư-ta (17 Mai 1924). Trong khi bối rối có điều gì sơ suất xin các cụ, các ông, các bà thứ tha cho.

Có ai tử : Phạm-xuân-Lạng
Phạm-văn-Cẩn
Phạm-xuân-Gioãn
Phạm-xuân-Cẩn

Đồng gia đẳng bái tạ.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 14 đến ngày thứ ba 20 Mai 1924.

ĐẠI HỘI

CHUYỆN JOCELYN
Theo như thiên vịa văn bất tử của Lamartine chia làm 7 phần
Do Léon Poirier đặt cảnh

* * *

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương-trình từ thứ sáu 9 đến ngày thứ năm 15 Mai 1924.

Các phim rất đẹp của Pháp
TÍCH L'ILE SANH AMOUR
Một tích văn-chương rất hèn phận

Nay mai sẽ chiếu tích
L'AFFAIRE DU COURRIER DE LYON
Rất hay rất lạ

Việc dịch hai chữ *Agent technique*. — Ông Hoàng-hữu-Giao là *agent technique* ngạch Công-chính có đạt giấy mời tất cả các ông *agents techniques* ngạch Công-chính, Địa-chính, Nông-chính và Lâm-chính đến họp *đại hội-đồng* để bàn về việc dịch hai chữ *agent technique* là việc đã khởi nên một cuộc tranh luận ở trong các báo quốc-văn từ hơn tháng nay và để nay mai sẽ xin chánh-phủ làm nghị-định cho bãi hẳn hai chữ *cán-sự* là cái danh chức đang dùng ở trong các công-văn bây giờ đi. Hồi qua 8 giờ thì các ông trong các ngạch kể trên đó đến họp tại nhà hội Trí-tri trước hơn 20 ông.

Ông Hoàng-hữu-Giao có biên cả các danh hiệu mà các nhà nghị-luận đã hiến các ông ở trong các báo, lên trên bảng đen, để hội-đồng xét, có đến hơn 20 tiếng là : *cán sự, chuyên tá, tham tá, tán vụ, tá lý, tán lý, chủ sự, hiệp tá, hiệp lý, kinh lý, lục lộ viên, trí sự, trí vụ, thương tá, thương lý, tham vụ, tham chuyện, thương vụ, á giáng tích thích, á giản tích nhiệt, v. v.*

Trước hết các ông bèn xem trong sổ kê những tiếng ấy, tiếng nào nghe không lịch sự thì nấy xóa hẳn đi. Bởi vậy mà chữ *cán-sự* phải xóa trước nhất, rồi đến chữ *chuyên-tá*, chữ *kinh lý*, vân vân, chỉ còn để lại những chữ như *tham-lý, tham-vụ, tham tá, tham-sự*, vân vân. Bàn một hồi lâu, các ông định rằng cứ lấy nguyên chức cũ là *tham-tá*, chỉ thêm hai chữ *chuyên môn* vào là *tham-tá chuyên môn* cho khỏi lẫn với các ông tham-tá (commis) ở các ngạch khác mà thôi.

Vậy nay mai các ông sẽ có đơn thỉnh-cầu chánh-phủ xin đổi hẳn chữ cán-sự chuyên-môn làm tham-tá chuyên-môn. Mong rằng chính-phủ cũng sẽ y theo lời thỉnh-cầu của các ông.

Bán một cái xuồng (**CANOT AUTOMOBILE**) có buồng, vỏ bằng gỗ, dài 8 thước, ăn sâu xuống nước từ 45 đến 50 phân tây, động-cơ « Delannay Belleville », 24 mã-lực. Hỏi tại : M. Birot, nhà máy giấy Viết-trì. 3845

CÁO BẠCH

Hiệu Bảo-chế MONTÈS nhà ba chuông, có lời để các nhà làm đồ thủy tinh biết rằng nước acide fluorhydrique đã tới nơi.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.05
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bán kín, mỗi hộp bai mươi điếu. . . . . 0 . 20
3897

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Thuyền không thắp đèn. — Trần-văn-Thực và Ng-văn-Đệ chở thuyền phải phạt mỗi tên 50 quan về việc đêm không thắp đèn ; thuyền mà tiền phạt ấy công ty Roque phải chịu trách nhiệm.

Hồ-tuie-Tchan là *mạch-lộ* phải phạt 50 quan về việc ban đêm không thắp đèn ở thuyền mà tiền phạt ấy thì chủ là M. Loy-Sinh phải chịu trách nhiệm.

Mấy cái tàu chạy sông bị bắt được là không theo lệ nhà-nước. — Tchan-Kam là hoa tiêu phải phạt 50 quan về việc cho tàu chạy ở sông không theo lệ đã định mà tiền phạt ấy thì chủ tàu là M. Luâng-Tang phải chịu trách nhiệm.

Lay Khoan là *ba-toong* phải phạt 50 quan về việc cho tàu thủy chạy ở sông không theo thể lệ đã định mà chủ tàu là Ng-hữu-Thu trốc Sen phải chịu trách nhiệm,

Lừa đảo. — M. Vũ-đình-Tương thư ký đánh máy chữ có nhận cho M. Ng-văn-Lụ thuê nhà hiệu đã lấy 10 đồng tiền đặt trước từ hôm 21 Mars. Sau bên thuê nhà biết là cái nhà ấy đã bán cho người khác từ hôm 18 Mars rồi, cho nên đòi tiền lại thì người cho thuê không trả. Vì thế người thuê đi kiện là lừa đảo. Tòa xét tuy nhà ấy đã bán rồi, song lại trương lại của cuả, sau mới tạo hẳn để cho thuê lại nên tòa tha cho M. Trương. Còn bên nguyên có trát đòi mà không đến lại phải phạt 25 quan.

Biết xử-chung thân. — Tên Vũ-v-Bách làm cu li, một hôm vào hồi hơn 7 giờ tối thấy một ông cụ già đi chơi mát ở Bờ hồ đến giật khăn nhiễu rồi ù té chạy, ông cụ già vừa đuổi vừa kêu. Có một người nghe thấy chạy đuổi để bắt thì tên ấy vứt khăn cho một tên đồng đẳng cầm lấy chạy trốn mất và quay lại lấy dao chém người đuổi bị thương ở đầu. Bấy giờ có một người Tây đuổi theo mãi mới bắt được mà lúc bắt, thì hiện ở tay hãy còn cầm con dao. Tòa phạt tên Vũ-văn-Bách 3 năm tù và 200 quan, khi hết hạn tù, bắt phải đi biệt xứ chung thân và tên ấy trước đã nhiều lần can án rồi

Hành hung. — Một hôm vào hồi 12 giờ trưa, tên Ng-văn-Khôi là cu li, không biết vì việc gì cầm dao chém một người đàn bà ở và đâm tên là Ng-thị-Mão đương đi trước cửa nhà tên ấy. Người đàn bà ấy kêu rầm lên, chồng chạy ra thì tên ấy lại chém một nhát vào đầu. Hỏi tên ấy khai rằng trước có lấy người đàn bà ấy làm vợ, song lại bỏ đi lấy người khác nay gặp lại chửi nó cho nên nó đánh. Người đàn bà bị đánh thì khai rằng không chửi tên ấy mà trước cũng không lấy tên ấy bao giờ, vậy không hiểu vì cớ gì mà hắn đánh. Tòa phạt tên Khôi 3 tháng tù 50 quan và 2 năm biệt xứ vì tên ấy tái phạm về việc đánh người bị thương.

Bậy tờ bãi lương. — Tên Tổng-công-Tiệp ở với một người hàng bạc tên là Ng-thị-Cả. Một hôm thấy chủ bỏ ba miếng vàng vào ngăn kéo bàn, quên không khóa liền mở ra ăn cắp rồi trốn đi. Một chốc bảo người nhà lại nói rằng nghe tin bố chết, v i về quê không kịp xin phép Tòa p ải tên Tiệp 6 tháng tù.

Lời cám ơn. — Chúng tôi xin có lời cảm tạ các cụ, các ông, các bà đã có lòng yêu thương gửi giấy chia buồn, phúng viếng và đi đưa đám nội-n ân, thân-mẫu chúng tôi là :

Bà LÊ-THỊ-YÊN

hôm 13 ta vừa rồi.

Trong lúc tang-gia bối rối, có điều gì sơ suất, xin các cụ, các ông, các bà lượng xá cho thì chúng tôi được đội ơn lắm lắm.

Quan phủ : Nguyễn-khắc-Sật.
Ái-tử : Ng-khắc-Nguyên và vợ.
Nữ-tử : Nguyễn-thị-Liên.

Đồng gia quyến đồng bái tạ.

Anh-hùng-náo. — Bộ tiểu-thuyết « *Anh-hùng-náo* » của ông *Vũ-đình-Long* dịch thuật và ấn-hành ; khi trước ra cuốn thứ nhất, bản-quán đã giới thiệu rồi, nay lại mới ra cuốn thứ nhì, cũng dày như cuốn trước, mà giá bán cũng 0 p 25. Bán tại nhà in Kim-Đức-Giang và các cửa hàng sách. Vậy xin giới-thiệu để độc giả cùng biết.

Việc thiếu tiền quĩ ở ga Hanoi. — Việc này trong báo đã nói rồi, nhưng trong số ngày 15 Mai 1924 lại đặt lầm vào mục « Thanh-niên ». M. Ngô-tiến-Trac giữ tiền kết chưa tìm thấy, còn M. Nguyễn-hữu-Vấn đã đem nộp 200 đồ và nhưng vì chưa đủ số nên tòa còn giam lại để đợi bắt được M. Trạc thì mới xử một thể.

Trường kỹ-nghệ thực-hành. — M. Vũ-công-Toản giáo-học hạng bảy nay đề ra ngoại ngạch để lòng-sự tại trường kỹ-nghệ thực-hành Hanoi thay M. Phương-đình-Đại tạ thế.

LỜI RAO CẦN KÍP

Hiệu QUẾ-LÂM tôi trước ở số nhà 20, phố Phúc-kiến, chuyển bán Sâm, Quế, Thuốc, Cao, hàng thật giá đúng, và có tìm kiếm được bác môn thuốc gia-truyền kinh nghiệm nhất thành hoàn tán, đúng rất linh-nghiệm, đã mấy năm nay được các quý-khách chiếu-cố rất nhiều. Nay vì đời nhà sang số 42, cũng phố Phúc kiến, vậy xin có lời kính-trình cùng quí-khách được rõ cho.

Hiệu QUẾ-LÂM
42, Phố Phúc-kiến, Hanoi
Chế-nhân DƯƠNG-BÁ-TRẠC kính

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường thu đã ngồi đông Bắc-đẩu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Al-cập Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt nó các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÂM-CHỨNG : Giá 1 $50
Phòng thăm bệnh tại **DƯỠNG GIA-LONG, 52,** GIÁY nói số 296 3842.

Ốm ở tàu. — Có một người đàn ông không rõ cần cước thế nào cứ ừng 45 tuổi đi tàu Đinh-tiên-Hoàng ở Tuyên-quang xuống bị ốm ở trong tàu, sáng hôm qua, khi đến bến người ta định khiêng vào nhà thương Hanoi, chưa đến nơi thì đã chết. Khám trong mình không có thương tích gì, cho nên sở Cảnh-sát đã cho khiêng vào nhà xác.

Ăn cắp của chủ. — Một người đàn bà khâu đầm tên là Vũ-thị-Hội, 38 tuổi, nhà ở đường Huế, số 86, ăn cắp của nhà ở phố Phủ doãn số 58 mất 305 đồng bạc thì đã bị bắt giam để xét.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng Thành-phố. Đến thứ ba 20 Mai, hồi 20 giờ 45, hội-đồng thành-phố sẽ họp tại tòa Đốc-lý. Chương-trình buổi hội-đồng ấy như sau này :

1. Xét sổ chi thu chung và sổ chi thu riêng về năm 1923.
2. Xét sổ chi thu riêng về việc cấm đỗ năm 1923.
3. Giải quyết các vấn-đề nói trên kia.
4. Xét sổ dự toán phụ về việc cấm đỗ năm 1924.
5. Việc cho hiệu cầm-đồ vay thêm vốn.
6. Xét các khoản trợ cấp và tuất quả.
7. Xét sổ dự-toán phụ của thành-phố về năm 1924
8. Việc nhà Máy-đèn muốn tăng thêm điện lực.
9. Trả tiền trước cho nhà máy nước ở Hạ-lý.
10. Xét việc mở thêm đường đi ở vùng Hạ-lý của sở Crédit Foncier phác định.

Cuộc đua ngựa. — Đến chiều ngày chủ-nhật 25 Mai 1924, tại Haiphong lại có cuộc đua ngựa. Ngoại giải *Nhà quê* lại có ba giải nữa là giải *Consolation* (giải an ủy) mở riêng cho những ngựa chưa được giải lần nào, giải của phòng Thương-mại và giải của hãng tàu *Chargeurs Réunis*.

Vứt xác trẻ con. — Hồi 10 giờ sáng ngày thứ sáu người ta thấy ở dưới một cái rãnh phố Hải-dương một cái xác dứa con trai độ 8 tuổi, cân-cước chưa rõ, xét ra là chết về bệnh đậu mùa.

Đến 18 giờ cùng ngày hôm ấy người ta lại thấy một cái xác đứa con gái độ 18 tháng, cũng không rõ cân-cước, chết nằm cô-queo ở bờ sông sau phố Đinh.

Ngày thứ bảy lại có hai cái xác trẻ con nữa một cái là đứa con gái chừng 6 tuổi chết về bệnh đậu-mùa ở một gian chùa vùng Hạ-lý ; một cái nữa là đứa con trai độ 2 tuổi, cân-cước không rõ, mình mẩy không có thương tích, nằm chết ở chùa Lạc-viên.

Nghịch tinh. — Hồi năm giờ chiều ngày thứ bảy ở chỗ rẽ đường Chavassieux ra phố Paul Bert có đứa trẻ ngồi trên cây tùm-hum ném đá xuống vào ô-tô của một ông Tây vỡ mất cái trần-phong bằng thủy-tinh. Ngay lúc ấy ông Tây hãm xe lại để bắt đứa trẻ nghịch tinh thì nó nhảy xuống đất chạy trốn mất.

Mưa to. — Ngày thứ bảy mưa một trận rất dữ-dội, suốt từ 6 giờ sáng đến 12 giờ trưa không lúc nào ngớt hột. Đường sá có nhiều chỗ trũng thấp đều bị ngập lụt mất vài tiếng đồng-hồ mới tiêu hết nước.

Trong khi mưa to như trút nước xuống thì gian nhà số 147 ở phố Marine bị sét đánh vào mái nhà bếp, thiệt hại không mấy, nhưng may không can gì đến nhân-mệnh.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*)

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch thuật

Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ

Sách dày hơn 100 trang
Giấy in cực tốt. Sách đóng cực đẹp

Giá mỗi quyển . . . . **0$30**
Tiền cước . . . . . **0 . 11**

Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho :

M. BÙI-XUÂN-THÀNH
61-63 — *Rue du Coton* — **Hanoi**

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
tô nhân kính
*Mặt có kim
có chất đa-quang*
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá. . . . . 14 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 208

Bản-hiệu có bán khăn các thứ nên chiếu, bằng tơ nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ.
Có bán cả hàng to (Bắc-kỳ, Nam-kỳ, Ai-lao, Trung, Quế, miền miền và hàng Saigon nhãn Hạnh, thu, vân vân.
Nay mới có dệ các mặt hàng thêm, mượn đem về xét mới rõ khỏi. Nhưng hàng nay hay hoàn toàn tốt đẹp, cho không mất lễ nó không có muốn gửi đi nơi tỉnh, vì hàng con nguyên không thể sửa được.
Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, vừa ở ra thì gửi thư về bản-hiệu nói rõ nhiều rõ-ràng.
Xin kính
2010 TU WO-TSEONG

SÁCH MỚI IN
BỘ TỪ-HẢN CỬ YẾU
Nửa chữ nôm, nửa chữ quốc-ngữ
Giá bán : 0$ 60
Có đủ các lối đơn từ giấy má làm việc quan, hơn một trăm thể Quyển *Một tám lòng*, có đủ các lối văn thơ, giá bán 0 $ 25. Bán tại các nhà in, hiệu sách Hanoi và hiệu Mỹ-ký, số 22, phố Cửa-đông, Nam-định, cùng các chi-nhánh trong toàn-quốc, và hàng gửi nguyên không thêm cước.
Mua-quán : Nhà in Mỹ-ký, số 22, phố Cửa-đông, Nam-định.
3827

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VỊ CHY NGAY Ở TRONG NHÀ
Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng về số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.
Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kem lắm, vì vậy hiệu bào chế montes, NHÀ BA CHUÔNG có bước thứ xuối Seis Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thứ con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.
Xin lấy hiệu Ba chuông, nhà bào chế Seis Vichy

Thuốc thoa Cadum
để trị
các bịnh ngoài da

Những kẻ hay ngứa gãi đau đớn đã lâu năm, hễ dùng thuốc thoa Cadum mà thoa thì êm ái nhẹ liền, ăn ngủ lại đặng. Khỏi lo có những bịnh ngoài da, nào là : nổi phong, nổi đón, nổi mụt, nổi nhọt, ghẻ ngứa, bi lrây da, đức tay đức chớn, bị phỏng, có lát, nổi mày-day, nổi vẩy-cá, sẩn-sưởng, cướng mụt nầy mụt kia, vân, vân.

Các ông các bà hay nhớ ngày nào thì mua ngày nầy, cho đặng một hộp thuốc ấy, hỏi tiệm bán thuốc quen của các ông các bà thì có.

Tin chó dại. — Con chó của Ng-thị-Hai ở Hàng-kinh đưa vào sở thú-y xét từ ngày 22 trước thì nay xét ra không có bệnh dại nên đã giao trả chủ nuôi.

Đêm 14 rạng ngày 15 trước hai chú Khách làm ở sở máy sợi tên là Trần-Khan 65 tuổi và Sy-Yoc 61 tuổi, đều bị một con có bệnh dại cắn. Con chó bị hai chú đánh chết ngay lúc ấy và hai chú đã đi Hanoi chữa thuốc.

Xét ra con chó cắn hai chú Khách trên kia có truyền bệnh cho ba con chó khác và một con khỉ nữa nên mấy con vật này đã phải đưa cả vào sở thú-y.

Ngã vỡ sọ. — Một người phu ở Hải-phòng tên là Ng-đình-Cải, 27 tuổi, nhà ở Đông-khê, ngày 15 trước làm việc ở trong tàu *Caravellas* đỗ trong thủy thành vô ý ngã từ trên cao xuống hầm bị vỡ sọ chết tươi.

ĐÁP-CẦU

Ai tin. — Có tin buồn rằng cụ thân-mẫu M. Ngữ, thượng hạng thư ký Bưu-chính ở Hanoi mới từ trần ở Đáp-cầu.

Vậy xin có lời chia buồn cùng ông Ngữ và bản quyến.

THÁI-NGUYÊN

Một bọn cướp. — Hôm 23 tháng tư tây, tôi cho đứa con gái là Hoàng-thị-Gien về quê nhà ở thôn Bắc-cầu-thượng, làng Đông-ngàn, tổng Hội-phụ, huyện Đông-ngàn, phủ Từ-sơn, tỉnh Bắc-ninh, để thu sếp hoa mầu và vụ gặt tháng năm này. Về nhà được mấy ngày, tui đến nửa đêm hôm 28 bỗng có một bọn chừng ơn 20 đứa đốt đuốc và cầm dao mác chia làm 2 toán, một toán vào nhà tôi đập phá và một toán đứng giữ ở ngoài. Lúc nó vào nhà thì con tôi có ho hoàn lên, nhưng nó đến chợt lấy cổ đánh bị thương và giơ dao ra toan giết để tra của, con tôi kêu van mãi chúng nó mới tha, được một lát thì tuần đến ứng cứu, cũng bị chúng nó đánh bị thương mấy người. Trong bọn ấy thì con tôi có nhận được mặt bốn tên : Thư, Côn, Bí và Bản là người ở Đáp-cầu-Hạ, chúng nó bôi nhọ cả mặt để cải hình. Nó lấy đồ nữ trang của con tôi đáng giá 40 đồng, còn quần áo và đồ dạc trong nhà chúng nó lấy hết, đâu tuần dân đánh lấy lại được bao nhiêu thì tôi chưa hiểu, đã có quan phủ Từ-sơn về khám biên. Khi quan phủ khám và lấy những cớ ở làng xong thì đã bắt bốn tên phạm ấy giải lên tỉnh.

Mong rằng quan trên sẽ lưu tâm đến mà trừng trị các tên hung bạo ấy để thi chúng tôi được đội ơn vạn bội.

Hoàng-v-Sơ dit Cai-Một
Société des mines de Trang-đa à Tuyên-quang

SƠN TÂY

Cái nạn hàng ngày. — Hồi 8 giờ rưỡi chiều hôm 16, lúc đang mưa to, một bà lão tên là Nguyễn-thị-Đôi 80 tuổi, người phố Đông-tác xách 2 cái nồi sang hè bên kia đường cái để hứng nước mưa, khi giờ về đến giữa đường thì bị cái ô-tô số 710 do tên tài-sế Nguyễn-văn-Thanh cầm lái, dung phải ba gia ấy bị hai vết thương nặng ở đùi và ở trán, đã không ngay vào nhà thương để phục dược, chẳng biết có qua nạn được không.

Sở cảnh còn đang xét xem lỗi tại ai.

PHÚC-THỌ

Phát phần thưởng. — Hôm 15 Mai mới đây trường Vũ-yên huyện Thanh-ba có làm lễ phát phần thưởng cho học-trò. Hôm ấy có đủ tất cả chanh phó trường nội, lý dịch tộc biểu thân nào đến dự lễ. Trong các phần thưởng t i có một p ần thưởng danh dự là của quan Học-chính giám đốc gửi cho 25 quyển sách quốc-ngữ và các [illegible] nhiều. Khi đó ông giáo Lê-Giu có đọc một bài diễn-thuyết và mấy lời khuyên răn học trò rất là chu-chí. Tới khi tan cuộc ai đó ra về đều tỏ ý vui mừng và ngợi khen ông giáo đã lập nên lễ phát phần thưởng ấy.

Một người dự lễ lại cảo

Cướp. — Đêm hôm mồng một vừa rồi, ở làng Ta-xá có một việc cướp như sau này. Tên Đề đi nước hoa về, đóng cửa ngủ, bỗng nghe tiếng gọi : Mở cửa quan lớn vào khám rượu và thuốc phiện. Tên Đề nghĩ thật, dụng dậy, nhưng chưa kịp mở cửa, thì đã thấy bảy tám người cầm thiết khí cạy cửa phá vách, xông vào trói hết các người nhà, đoạn đi lục lạo hết nhà trong nhà ngoài. Đang lúc ấy, có người hàng xóm nghe chó cắn kẻ, có người đánh cồng mới hớt) liền chạy sang. Đến cổng, mới biết là cướp, liền tri hô, chạy báo, đánh hiệu động.

Lũ cướp biết sắp lỏi thỏi, thì lui ngay, khi dân làng tới, chỉ thấy cửa nhà tan hoang, mà chủ nhà mất. Bấy giờ cụ xử tên là L. sợ nó đem tên Đề đi mà giết, thì người sai đuổi cướp và cứu lấy khỏ chủ, chính người đi trước và dân theo sau, theo đến quãng giáp làng Trương-xá, thì thấy nó bỏ tên Đề lại, người thấy nó bằng yên thì mừng lắm.

Hôm sau quan sở tại về khám thấy ít tang vật, và tên Đề cũng nhận mặt được mấy đứa, song chắc bọn ấy phải có ít là mười đứa. Trông rằng các quan sẽ do tầm hết được mà trị tội cho xứng, thì dân được ơn lắm.

P. H. lại cảo

LẠNG-SƠN

Nghĩa tao-khang. — Hồi 7 giờ tối hôm 15 Mai, ở trước cửa ga có một người đàn bà chừng ngoài hai mươi tuổi, khi lấy vé xong, cứ ngồi ôm mặt mà khóc, những người chung quanh thấy vậy đều đến khuyên giải và hỏi han duyên cớ mới rõ sự-tình thế này : Nguyên cô này mới theo chồng lên đây được hơn một năm, nguồn cơn bề ái vẫn ngày một mận-nồng, chồng đi làm, vợ đi buôn, cảnh gia-đình như thế ai chẳng cho là lạc thú, nhưng không biết mấy tháng nay bỗng nhiên gia-tình đổi hẳn, ông chồng hễ về đến nhà vợ động hỏi là hắn la gắt; trước còn đập phá đồ đạc, sau đến đập liều vũ phu. Người vợ đó mới biết chồng mình quá mê một [illegible] lấy lời khuyên dỗ, nhưng khốn nỗi lời hay tiếng phải, chẳng khác chi nước đổ lá khoai, nào có thể mà thôi đâu, lại ra trước cửa công xin được ly hôn. Nay tư cổ vô thân, một mình thân gái, không chốn nương nhờ, chợt nhớ có người chị em bạn ở Đồng-đăng, may ra con được xuất tiền xe bỏa ma mang thân về với chanh me.

S. P. lại cảo

THÁI-BÌNH

Nạn xe cộ. — Mới rồi một cậu học sinh trường Bản-ne độ mười tuổi, vì giờ học chưa đến nên ngồi chơi trên một khúc gỗ ở vệ đường gần trường, bỗng có ba bốn xe cứu ngựa kéo qua đó, anh dắt xe không chịu tránh nên bánh xe chạm phải khúc gỗ, cậu ngồi không vững lăn ngay ra đường bị bánh xe chạm phải qua gáy và mắt, máu me đỏ ra trông rất là ghê gớm, bắt tỉnh nhân-sự. Thầy giáo được tin chạy ra, gọi dân làng giữ cả ba bốn tên kéo xe lại, rồi lên báo quan, thì có quan thầy thuốc về khám-nghiệm ; cho đem cậu bé ra nhà thương điều trị và cho giải tên đắt xe về phủ đường tống giam. Cậu bé bị nạn may ra cũng được vô sự, vì nay vết thương coi chừng đã đỡ nhiều.

Vũ-đục-Ý lại cảo

THÁI-BÌNH

Ô-tô đè chết người. Buổi sáng hôm qua vào hồi gần tám giờ, một cái ô-tô trong có 2 ông Tây ngồi chạy từ Thái-bình ra Tân-đệ, đến gần kilomètre thứ 4 đè phải một người thợ gặt 19 tuổi, vì phải trọng thương nên chết ngay. Xác người chết lấy đã xe về nhà thương Thái-bình.

(Xem trang thứ tư).

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 19 Mai 1924
Diễn bài tích :
Tích thứ nhất :
TRANG-TỬ CỖ BỒN
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
PHI-PHỤNG ĐỆ TẠM
(Trẻ-con diễn tuồng)

Tối thứ ba 20 Mai 1924
NGỌC - VÒ - HÀ
(Hồi thứ hai)

Nghìn năm để cái bia cười.
Phụ người chung bỗ khi người phụ ta
Hà rằng tôi báo oan gia.
Mình làm mình chịu kêu mà ai thương.

HIỆU
MINH-ĐƯỜNG
MẠI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ DI BÌ
Giáo phố hàng Gai số 83

CHÈ ĐẦU-XUÂN
源正泰金
茶名子獅
Hãng-hiệu đến 15 annam lại có mấy thứ chè chính-hiệu thượng-đẳng vũ-y-sơn-chà sang, liên-tâm, ô-long, được nước, nhưng lại được hương, để bán hầu các quý-khách, các thứ chè danh như sau nầy :
Kim-thái, Công-thái.
Lâm-mậu, Như-ý.
Ngũ-phúc, Minh-thái.
Tam-nguyên, Tam-hỷ.
Thiên-thái, Kim-mậu.
Những thứ chè nầy rất tốt, giá lại phải chăng. Xin mời các ngài lại nhà giúp cho, chúng tôi lấy làm đa tạ.
KIM-THÁI
HANOI : Rue des Cantonnais N° 3, Téléphone 480.
HAIPHONG : Rue Chinoise N° 140, Téléphone 272.
2101

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự nhiên in ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lẹ !!!

Ngày xưng 7 tháng năm, nhãn-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-vụ phang tôi chiếu phê rằng :
Chiếu nay đại được phang cấp MONTÉS qui ông, cả chữ nền một thứ rượu bổ để tặng ngự dùng quá chết nay, đang nên giữ thường, trước lực phê thì giữ cho qui được, phàng chỉ dùng để là tuanh-giữ.
Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thúy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm la mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư bài báo này.

Số 88

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Nói xong, liền thò vào trong tay áo, lấy chiếc ấn ra và một đạo công-văn đặt ở trên án.

Tôn tri-huyện cầm tay vái mà thưa rằng :

Ty-chức xin đa-tạ cái lòng tử-tế của đại-nhân !

La tri-phủ giao ấn xong, dừng dậy cáo-từ lui ra. *Tôn* tri-huyện tiễn đến cửa ngoài, rồi trở vào mở từ công-văn ra xem. Xem xong một lượt, biết là quan Đô-đường lại giao về cho mình xét lại cái án *Phùng-húc*, bây giờ tức khắc truyền cho quân-sĩ vào trong nhà giam đem chàng ra để phúc thẩm.

Bấy giờ chàng đau quá, không thể đi được, quân-sĩ phải để chàng nằm trên cái cánh cửa mà khiêng vào. *Tôn* tri-huyện ngồng đầu trông ra, thấy chàng nằm trên cánh cửa, vẫn nức-nở khóc hoài, mình mẩy nhiều chỗ sưng to, nghĩ thật đáng nên thương-xót !

Tôn tri-huyện thở dài mà rằng :

— Để cho người ta oan-khổ như thế kia thì còn công-lý nào !

Sau *Tôn* tri-huyện lại hỏi chàng *Phùng-húc* rằng :

Phùng-húc ! Khi ở trên quan Đô-đường, nhà-ngươi đã thú nhận là vì việc gian-dâm mà có giết người, cho nên mới kết thành tử tội, bây giờ còn nói chi được nữa !

Phùng-húc bẩm rằng :

— Trời ơi ! xin đại-nhân đèn trời soi xét cho ! Chúng tôi chịu sao nổi sự tra-tấn. Dùng những cách tra-tấn ấy thì dẫu kẻ vô-tội cũng phải cung-xưng. Một sự oan-khổ như thế này, tôi chết xuống suối vàng, không thể nhắm mắt được vậy.

Tôn tri-huyện nói :

— Ta đây cũng vì việc nhà-ngươi mà xuýt nữa mất quan ! May nhờ có các sinh-viên và các nhân-dân họp nhau đến kêu quan Đô-đường, xin cho ta được phục chức để xét lại cái án này. Vậy nhà-ngươi cứ thực khai rõ đầu đuôi thế nào, để ta làm tờ đệ bẩm.

Phùng-húc vâng mệnh, thuật rõ đầu đuôi lại một lượt, cũng đúng như lời cung ở huyện-nha hôm trước. *Phùng-húc* cung xong, *Tôn* tri-huyện truyền cho quân-sĩ khiêng *Phùng-húc* vào nhà giam, rồi lại định tội đem đi đày ngoài một nghìn dặm, bảo tên hình-phòng thư-tại tức khắc làm tờ bẩm.

Lại nói chuyện *Hoa-văn-phương* hẳn giờ đang ngồi tại trong thư-phòng, cùng *Ngụy-lâm-xuyên* thương-nghị rằng :

— Ngày nay quan Đô-đường tra-tấn *Phùng-húc*, kết thành tử-tội, đã định đến sau thu này thì đem xử-quyết. Nhưng hắt ta đợi đến sau thu, mới được cưới nàng *Nguyệt-anh* thì hà chẳng khổ lắm ru !

Ngụy-lâm-xuyên nói :

— Để tôi xin nghĩ kế, chỉ trong một tháng thì có thể được làm lễ cưới nàng *Nguyệt-anh* !

Nói chưa dứt lời, bỗng thấy *Hoa-năng* chạy vào báo rằng :

— Dám bẩm công-tử ! Quan Đô-đường truyền bảo *Tôn* tri-huyện làm tờ bẩm về cái án tử-tội của *Phùng-húc*, *Tôn* tri-huyện, không chịu làm. Nay quan Đô-đường đã cách chức *Tôn* tri-huyện, thu lấy ấn rồi.

Hoa-văn-phương nghe nói, mừng-rỡ mà rằng :

— Ừ ! Lão huyện-quan cầu-trệ ấy, ta vẫn chắc rằng sẽ có ngày nay !

Hồi lâu, lại thấy *Hoa-hưng* chạy vào báo rằng :

— Hôm nay nhân-dân trong thành đều nghỉ không làm-ăng buôn-bán mà kéo nhau đến đình quan Đô-đường, xin cho *Tôn* tri-huyện được phục chức để xét lại cái án *Phùng-húc*. Lại có quan *Chu* Hàn-lâm cùng các sinh-viên cũng đệ đơng một bản công-trình. Họp nhau cả thảy đến mấy nghìn người. Quan Đô-đường không biết làm thế nào, lại họp các quan văn vũ trong thành đến để thương-nghị. Nay đã cho *Tôn* tri-huyện được phục chức và xét lại cái án *Phùng-húc* thì *Tôn* tri-huyện lại bẩm xin đem đày ngoài một nghìn dặm như lần trước vậy.

Hoa-văn-phương giật mình kinh-sợ, kêu lên một tiếng mà rằng :

— Nếu *Phùng-húc* chưa chết thì thật là một điều đáng lo cho ta, biết làm thế nào !

Ngụy-lâm-xuyên nói :

— Nuốt cỏ nên phải trừ gốc, nếu không thì chẳng bao lâu cỏ lại xanh um !

Hoa-văn-phương bỏi rằng :

— *Ngụy* đại-huynh ơi ! Đại-huynh có diệu-kế chi mà trừ được *Phùng-húc* hay không ?

Ngụy-lâm-xuyên nói :

— Muốn trừ *Phùng-húc*, phỏng có khó gì !

HỒI THỨ XXII

Ngụy-lâm-xuyên lại bảo *Hoa-văn-phương* rằng :

— Công-tử muốn trừ *Phùng-húc*, phỏng có khó gì ! Đợi *Tôn* tri-huyện bẩm xin đày *Phùng-húc* đi địa-phương nào thì ta mật sai một tên gia-đinh mắn-cán đi trước, đón đường mà giết chết đi, thế thì trừ được một cái nạn to vậy.

Hoa văn-phương nghe nói, mừng-rỡ xiết bao. Lại nói chuyện *Tôn* tri-huyện bẩm xin đày chàng *Phùng-húc*, thượng-quan phê chuẩn, đem đưa ra huyện *Bảo-nguyên* ở tri-huyện bảo một gã thừa-sai tên gọi *Tiêu thăng* giải *Phùng-húc* đi.

Người nhà *Phùng-húc* nghe được tin ấy, về bảo với *Lâm* phu-nhân. *Lâm* phu-nhân nghe bảo vừa lo vừa mừng. Mừng về nỗi con mình được sống sót, không phải xử-quyết, mà lại lo về nỗi đường-sá xa-xôi, mẹ con phải ly-biệt nhau.

Lâm phu-nhân bắt-đắc-dĩ đành phải sửa-soạn đồ hành-lý, sai một tên lão-bộc đưa đến cho *Phùng-húc*. Tên lão-bộc đi đến cửa huyện, trông thấy chàng *Phùng-húc*, liền nức-nở mà khóc òa lên.

Phùng-húc cũng ứa hai hàng nước mắt mà bảo rằng :

— Nhà-ngươi năm nay đã già yếu, chớ nên khóc thương quá mà hại đến thân ! Ta đi chuyến này, sống chết chưa biết thế nào. Các việc trong nhà, nhà-ngươi phải trông-nom cẩn-thận. Thân-mẫu ta cũng đã già yếu, nhà ngươi nên tìm lời khuyên giải, khiến được nguôi lòng. Nhờ trời sau này ta có được về thì cái công khó nhọc của nhà-ngươi, quyết không bao giờ ta dám phụ vậy.

Tên lão-bộc nghe nói, lại nức-nở khóc. Bỗng thấy thừa-sai-nhân là *Tiên-thăng* chạy đến bảo rằng :

— *Phùng* tiên-sinh ơi ! Tiên-sinh chớ nên khóc-lóc, tôi vẫn biết rằng tiên-sinh có nhiều chỗ thương-tích đau đớn, không thể đi được, vậy tôi đã thuê một chiếc thuyền, mời tiên-sinh khỏi hành.

Tên lão-bộc gạt nước mắt và đem đồ hành-lý đưa cho *Phùng-húc* mà rằng :

— Phu-nhân ở nhà sai tôi đưa cho công-tử đây.

Tên lão-bộc lại cầm một gói bạc trao cho *Tiêu-thăng* mà bảo rằng :

— Gọi là có số tiền nhỏ-mọn này xin kính hiếu người. Trong khi đi đường, nhờ người trông nom cho chủ-nhân tôi. Người nhà trông chủ-nhân tôi là một kẻ vô-tội mà chịu oan-khổ.

Nói xong, lại quỳ xuống lạy *tiêu-thăng*. *Tiêu-thăng* vội-vàng đỡ dậy mà bảo rằng :

— Nhà-ngươi cứ yên lòng ! Đã có ta trông-nom giúp !

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

PHỦ-LÝ

Thuyên-chuyển. — M. Vũ thiện-Đạm, tri-huyện Kim-bảng mới có nghị-định đổi đi Đông-triều (Hải-dương), chuyến xe lửa 7 giờ sáng hôm chủ-nhật, đã lên đường phó-ly, thân-bằng liêu-hữu, và lồng lý hạt dân đi tiễn đông lắm. Ai nấy đều có cái vẻ thành thực mến tiếc, chứ không phải như những cuộc tiễn đưa chiếu-lệ thường khi. Vậy có lời chúc quan huyện thường lộ bình an.

P.

VIỆC KINH-ĐÔ

Một ông bác-sĩ được thưởng kim-khánh. — M. Delacour là một khoa-học bác-sĩ ở Pháp vừa mới qua nước ta để khảo cứu về việc giống vò cầm (chim).

Khi ông đến Huế có chầu Hoàng-thượng và sẽ mộng ân đặc thưởng đại bang kim-khánh và thụy-anh huyền bội. Nghe đâu ông đã khảo-xét và tìm ra được nhiều giống chim lạ lắm.

Ba quan đại-hiền được ân thưởng huy-chương. — Quan Công-sứ Lesterlin tỉnh Thanh-hoa, quan Công-sứ Labouche tỉnh Quảng-trị, và quan Công-sứ Cotez tỉnh Thừa thiên vừa được thưởng mỗi người một cái huy-chương tam hạng Long bội tinh (Commandeur du Dragon d'Annam)

Đốt núi. — Đến tiết ba-thiên này đã thấy núi cháy lắm nơi, cứ đến tối mặt trời thì các sườn núi xa đã lúc thấy ngọn lửa như từng chuỗi minh-châu đăng ở chân trời vậy.

Ấy là bọn đốt cỏ làm hại, quan địa-phương nên sớm bắt mà phòng ngừa.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Việc thiếu tiền kết. — Trong số báo ngày 15 Mai, ở tỉnh này có đăng một cái đầu bài như thế khiến cho các nhà đọc báo ở đây ai cũng phải lấy làm bỡ ngỡ. Nguyên là chuyện ấy là chuyện ở nhà la-ga Hanoi mà nhà in của bản báo lúc đem in, lại đặt lầm vào Thanh-hóa. Vậy nay cải-chính lại cho đúng.

Thuyền đắm chết bốn mạng. — Ngày mồng 3 tháng tư ta này, hồi 2 giờ chiều, có mấy tên đi cắt cỏ là tên Tiến, tên Ca, tên Dự, tên Đăng, thị Giáo, thị Ảng, thị Nông và thị Ban. Họ đi một quãng thấy ở bờ sông có một cái thuyền, họ liền hỏi nhau thuyền nào của ai, thì thị Giáo nói rằng thuyền ấy là của nhà mụ, cả bọn bèn xuống thuyền ấy rồi chở sang bên kia mà cắt cỏ, chẳng may thuyền vừa ra tới giữa sông bị sóng gió lớn lật úp thuyền xuống, thì cả bọn đều chìm xuống, duy có tên Ca, tên Tiến, tên Đăng và tên Dự, sông đánh giạt được vào bờ bèn tả thì khỏi chết, còn thị Giáo, thị Ảng, thị Nông và thị Ban, đều chết đuối cả, mãi đến 6 giờ chiều mới tìm được xác rồi thân nhân mới đem về mai táng. Cái thuyền thì trôi đi hoặc chìm xuống đáy sông chưa tìm thấy.

Sét đánh. Ngày 7 Mai, trời mưa cũng không to, sấm chớp cũng thường, thế mà có tiếng sét đánh phải hai cái lỗ bằng sứ trên cột giây thép của sở Điện-báo; hai cái lỗ ấy tan nát ra ở dưới có ăn cái cột giây thép có trúng xuống một lỗ to như cây bòng ở cùng quan gần đó chết cả.

NGHỆ AN

Thuyên chuyển. — M. Ng-thanh-Đạm thư-ký hạng sáu ngạch Công-chính ban hóa-xa ở Ninh-bình nay đổi vào sếp ga Khoa-trương thay M. Ng-văn-Oánh tạ thế.

Việc người sếp ga Khoa-trương tự tử. — Sáng hôm 14 Mai, quan ký-sư lục-lộ, quan Cảm cùng ông chủ ga Thanh-hóa đi xe-lửa vào khám xét tử-thi M. Ng-văn-Oánh thì không thấy vết tích gì khả nghi cả, nên đã cho chôn; cứ như lời người nhà khai thì hình như M. Oánh rắp tâm tự-tử đã mấy hôm trước, việc nhà, việc công thu sếp đâu vào đấy, vợ con đuổi cả về nhà quê trông nom gặt hái, còn hẵn đưa ở tiền công chu tất hẵn hoi, tiền quĩ kết không thiếu một xu, sổ sách phân miệng đâu vào đấy; lừa cho người nhà đi ngủ êm cả rồi lấy thừng thắt cổ như người lên đồng một lúc thì chết.

QUẢNG-TRỊ

Oan-nghiệt chi đây. Ở làng Sa-lung thuộc phủ Vĩnh-linh, có một người năm nay 25 tuổi bỏ mẹ đã quá vãng đi, có hai người chị nhà giàu, trước kia có làm việc tại sở Hỏa-xa mới thôi được ít bữa. Cái cảnh-ngộ người ấy xem ra cũng buồn, vợ con chưa có, đường công danh lại trắc trở. Mới đây chẳng biết vì cớ gì người ấy cáo biệt ba con, nói rằng định đi xa để làm ăn, người chị có giúp cho được mười đồng bạc làm lộ-phí, ai ngờ cái chí quyền sinh đã định đâu trước rồi, hay đâu cái ngày vĩnh-quyết là ngày hôm ấy. Người ấy bỏ nhà ra đi, vào một nhà quen biết hỏi mua một thước lụa đào, lụa không có, mới phải mua sợi giây lưng cũ họ đòi tám hào, thầy ta giả phăng một đồng bạc, kẻ bàng quan thấy cách ngôn-ngữ cử chỉ của thầy ấy, đã có ý nghi, mua xong người ấy vào ngay trong rừng, có một đứa trẻ chạy theo xem, nhưng nó bị người ấy đánh cho mấy tát, nó liền trở về. Cách mấy giờ đồng hồ thì đã có tin đồn rầm lên rằng có người thắt cổ trong núi, thân-nhân người ấy vào tìm thì thấy quả-nhiên cái thảm-trạng như thế. Thương thay!

Người này đầu còn xanh, tuổi còn trẻ, không biết vì gia sự bối rối, công-danh trắc-trở hay là tình duyên lỡ dở chi đây mà đến nỗi tự tâm Soán-xử như thế, nghĩ có dại không?

Đáng thương thay mà đáng ai-ngại thay cho người thiển niên bạc mệnh.

H.-k.-Th. lai cảo.

QUẢNG-NGÃI

Lúa cao gáo kém. — Lúa mùa tháng ba này mới gặt xong, xem ra bị mất cũng nhiều, vì mấy trận mưa to và lụt trong tháng hai phần nhiều lúa các ruộng sâu, ở nương, dập đều bị hỏng mất cả. Các nhà giàu thấy thế lại bắt giá lúa hàn cao lên, 10 ang lúa mà nay đã bán tới 3 đồng 2 hào, 3 đồng 3 hào rồi! Nên chi giá gạo chợ một quan chỉ được 5 lon gạo lứt mà thôi! Đương đầu mùa mà đã cao đến thế, thì e qua tháng 5, tháng 6, trời khô nắng thì họ còn tăng giá cao biết ngần nào nữa! Cũng chưa phải là đói kém chi lắm đó vì lúa tháng 10, tháng 8 năm ngoái được, mà bề nghe hơi mất mùa đòi chút thì lũ nhà giàu độc-ác kia đã rủ nhau gác giá lúa treo cao lên; chỉ thương thay cho dân nghèo đành chịu thiệt hại mà thôi, ước gì các nhà buôn lớn mau vận tải lúa gạo các nơi về bán cho hạ giá đi thì may lũ bo-bóp kia có hạ giá bớt đi chăng, để dân nghèo còn có phương nhờ cậy một đôi chút, tưởng các nhà buôn lớn cũng nên làm lắm thay. Ấy là trước đã được lãi ít nhiều, sau lại được làm phúc cho kẻ nghèo vậy.

Cũng vì mưa lụt trong khoảng tháng hai mà thuốc trồng năm nay chết mất quá nhiều, xem ra ba phần nay chỉ còn một, đó rồi cũng là một dịp để kiếm tiền cho lũ nhà giàu nữa. Trông đó thì biết dân nghèo của nước ta khi nào cũng dành chịu thiệt thòi luôn, hễ càng nghèo thì càng cực, chớ không tránh đâu khỏi được, thấy mà thương hại lắm thay!

BÌNH-ĐỊNH

Trộm cắp liên-miên. — Từ khi các nha tranh phải loại ra khỏi châu thành Qui-nhân, thì đã tụ tập nhau lập thành một xóm ở trước bãi biển đông lắm, các nhà gần kề tiếp nhau hết.

Sự ở xóm xít nhau làm vậy cũng ngỡ là ai nấy sẵn lòng mà giúp đỡ nhau; té ra lại vì cớ ở đông đảo làm vậy mà thành ra trộm cắp lẫn của nhau luôn; nhiều nhà phải khốn đốn vì bị trộm. Nhà cửa thì lập trên bãi cát cho nên kẻ trộm dễ đào ngạch lắm, chỉ dùng tay móc sơ ít cái là vỏ nhà được ngay.

Mà tuy trộm thường bữa, nhưng không bao giờ nghe bắt được trộm; cũng là vì việc tuần phòng trong làng trễ nải, phu tuần cứ tới chòi canh năm ngủ thẳng đôi, không dám bỏ chòi mà đi ra bước nào.

Ước gì làng sở tại biết lưu tâm đến việc tuần phòng, cùng biết lo cho được sự bình an chung trong làng, thì trộm cũng có lẽ trừ bớt được cái khốc hại vì trộm cắp vậy.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có sắn từ tám giờ sáng.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul Bert, Hanoi

Những buổi giời mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cùng nhiều chứng ở dấy mà ra nữa.

Thuốc Hémostyl Roussel có máu ngựa tươi, lấy trong lúc ngựa đương sức mạnh khỏe.

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải dùng trong mùa khỏi, nên thuốc:

Hémostyl Roussel

A SUPPOSER

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Người bị bệnh giập, à bụng, ợ chua, ợ trớ thường hay thấy trong mình một mệt nhọc rã rời, ở lâu khỏi. Khi bị bệnh thì nên ăn mỗi bữa, tối đều đi, đánh trống ngực, ăn không ngon ngủ không yên, đau lưng đau mình, khó ốm, một mệt nhọc lạ thường.

Chân huyết hiệu nhất là thứ thuốc bổ máu, bổ ngay vào nhà chứa huyết sống mới để ở trong khắp cả các chỗ rất nhỏ thì mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không gì để khỏi nữa.

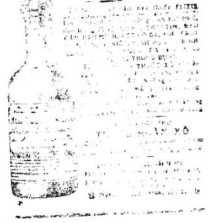
Uống thuốc ấy rồi đến đi giầy thì lên ngay, không sợ ngủ nhiều gì cả. Chỉ trong vài hôm lại thấy khỏe mạnh như thường; những người sắp bị bệnh giập mới khởi yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau đi giầy, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc cây thì thấy khoan khoái lạ lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

PHÂN BIỆT THUỐC BỔ VÀ THỊ ĐẮM

ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách rõm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ đường rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiêu

Làm bằng đường tinh anh.

BÀ CHÚA NHỮNG CREMES BẠT-HA.

Pha lẫn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint nồng lấy làm mát mẻ lắm. Hàng cất ra từ năm 1796 ông GET FRÈRES & thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

CACHETS

du Dr Faivre

Thứ thuốc này để trong ống, giữ được lâu không hỏng, các nhà dùng tri-liệu nhiều, mà phải bệnh đau gân cốt nên dùng.

Bán bà đau gân cốt cũng nên dùng.

Thuốc này có tiếng đã lâu.

Trị bệnh đau gân, nhức đầu, đau xương rất tốt.

Uống luôn mấy ngày, mỗi ngày 2 hay 3 viên.

Bán tại:

Nhà Ba-Chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Pilules Dehaut

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt rét.

Buổi sáng nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt.

Bán ở:

Nhà Ba-Chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS

54, Phố Trang-tiền, Hanoi

PHÀM,

một vật gì ai ai cũng lạc-dụng, chắc hẳn là có giá-trị.

NHƯ,

chè **NINH-THÁI** của bản hiệu cũng nhiều. Ngài chiếu-cố, vì nó là thứ chè ngon hơn cả, nên các Cụ tín-dụng cho đã lâu nay.

2100

MỚI SANG NHIỀU

Thực xe — Vận hoa — Vòng bánh

Vải ca-cuống lợp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2097

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÒ-ĐA CŨ)

RUE PAUL BERT, HANOI

Đèn cột thấp dầu tây; cột bằng marbroïd; chân vuông ních-kền có sa-pi-tô; cái bích 14 m/m.

50$00

Adr. Tel. MAGASRÉUNIS — TÉLÉPHONE N° 180

BOITE POSTALE N° 60

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酪補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Cựu **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$50 một lít

Mỗi ngày hai lần, trước lúa cơm, thì uống một cốc con

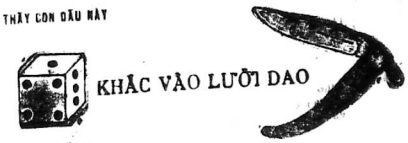
每朝各吞喫每各粧沒嚼醋數吸蒲

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

51, phố Trang-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một lô KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng tốt lắm Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

2015

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn

Certifié l'insertion